

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΜΑΪΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α001

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΟΚΤΩ (18) ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο Υγιής Αθλητισμός: άμιλλα, συνεργατικότητα, επικοινωνία

Ο αθλητισμός κάνει τα πρώτα του βήματα στον ανθρώπινο πολιτισμό λαμβάνοντας πνευματική διάσταση με το ρήμα «αθλώ». Από τότε τον συναντάμε στον Όμηρο, με τους ήρωες να παλεύουν για δόξα και υστεροφημία, στους άθλους του Ηρακλή όπου παίρνει μια πιο κοινωνική διάσταση και στους Ολυμπιακούς αγώνες των αρχαίων Ελλήνων. Εκεί ολοκληρώνεται, ντύνεται το αθλητικό ιδεώδες και στεφανώνεται με τις αξίες και τα ιδανικά του ευγενούς συναγωνισμού, της άμιλλας.

Ο αθλητισμός θέλει άτομα εύρωστα από όλες τις απόψεις. Ζητεί μονάδες υγιείς, ικανές να ενταχθούν στο σύνολο και να πολλαπλασιάσουν τα οφέλη του. Τα ομαδικά αθλήματα προσφέρονται για αυτό και δύνανται να προσφέρουν στην κοινωνία ανάλογα με τη διαχείριση που θα τους γίνει. Στόχος και κανόνας εδώ είναι η υποταγή του ατόμου στο συμφέρον του συνόλου και όχι το αντίστροφο. Μια υποταγή, η οποία κρέμεται στη λεπτή κλωστή της ταπείνωσης του εγώ, της δικαιοσύνης και της αξιοκρατίας. Η διαχείρισή της ξεκινά από την επιλογή των αθλητών που θα στελεχώσουν το σύνολο και εκτείνεται σε μια σειρά από μικρά ή μεγάλα ζητήματα ανάλογα με τον βαθμό που επηρεάζουν τη συνοχή, την εύρυθμη λειτουργία και τελικά την επιτυχία της ομάδας.

Ο κάθε αθλητής οφείλει να επιδιώκει παράλληλα με τη δική του βελτίωση και την ενδυνάμωση των συναθλητών του με τελικό στόχο την τελειοποίηση της ομάδας σε όλα τα επίπεδα. Πρέπει να προσαρμοστεί ομαλά και να εντάξει τις ικανότητές του στην υπηρεσία του συνόλου, έτσι ώστε η ομαδική προσπάθεια να φτάσει σε απόλυτη αρμονία. Όπως σε μια συμφωνία με δυσκολία ξεχωρίζει κανείς τα μουσικά όργανα που παράγουν τον συμφωνικό ήχο, έτσι και σε μια επιτυχημένη ομάδα η ατομική προσπάθεια πρέπει να μην διακρίνεται ή να διακρίνεται ως μέρος της ομαδικής. Αυτή η αρμονία βρίσκεται στο τέλος κάθε αναζήτησης και αποτελεί τον καρπό όλων των προσπαθειών.

Όταν υπάρχει, το σύνολο εμφανίζεται υγιές, συμπαγές μπροστά στη δυσκολία και στον κίνδυνο. Όταν λείπει, κάθε κακοκαιρία μοιάζει με τρικυμία και η ομάδα θαλασσοδέρνεται παρασυρόμενη από τα κύματα. Η συνεργατικότητα, λοιπόν, και η **επικοινωνία** φαίνεται ως κάτι δεδομένο, ενώ είναι το ζητούμενο. Η χημεία αυτή είναι το στοιχείο που ως κυματοθραύστης θα προφυλάξει το πλοίο από την ταραχή της ήττας και της αποτυχίας. Θα πολλαπλασιάσει δε τη χαρά των επιτυχιών δίνοντας νέα πνοή και ενέργεια για την συνέχεια.

Τέτοιοι είναι οι καρποί του υγιούς αθλητισμού για τον άνθρωπο αθλητή, αλλά και για εκείνους που με οποιονδήποτε τρόπο συμμετέχουν στα αθλητικά δρώμενα. Ακόμη και ως θεατής, κάποιος που είναι μνημένος στο αθλητικό ιδεώδες, έχει να κερδίσει πολλά στον ατομικό και συλλογικό βίο. Διότι, τι είναι πιο σημαντικό από την αξία της ταπείνωσης, της γνώσης και ορθής διαχείρισης των δυνατοτήτων και αδυναμιών μας, αρετές που αποκτάει κανείς μέσω του υγιούς αθλητισμού;

[Ευάγγελος Ζαγκλής](#), 20 Νοεμβρίου 2013

Απόσπασμα-Διασκευή

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.pemptousia.gr>

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ορθό ή λάθος**, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεων δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης τη λέξη «ορθό» ή «λάθος».

- i. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η πνευματική και η κοινωνική διάσταση του αθλητισμού αποτελούν επιτεύγματα της σύγχρονης εποχής.
- ii. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, για την επιτυχία μιας ομάδας θα πρέπει ο κάθε αθλητής να λειτουργεί ατομικά και ανεξάρτητα από το σύνολο.
- iii. Ο συγγραφέας στην τέταρτη (4η) παράγραφο («Όταν υπάρχει... για την συνέχεια.») κάνει επίκληση στην αυθεντία.
- iv. Το πιο πάνω κείμενο είναι άρθρο.

(μονάδες 4)

Απάντηση

- i.: Λάθος
ii.: Λάθος
iii.: Λάθος
iv.: Ορθό

(4 X 1 = 4 μονάδες)

A.I.2. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη της μαθητικής εφημερίδας του σχολείου σας με θέμα: «Το αθλητικό ιδεώδες στη σύγχρονη εποχή».

(μονάδες 8)

Μονάδες περιεχομένου: (6 μονάδες)

Αναμένεται να γίνει αναφορά στα εξής σημεία:

Επικοινωνιακό πλαίσιο: (0,5 μονάδα)

- *Κειμενικό είδος:* άρθρο
- *Τίτλος:* «Ο Υγιής Αθλητισμός: άμιλλα, συνεργατικότητα, επικοινωνία»
- *Συγγραφέας:* Ευάγγελος Ζαγκλής
- *Θέμα:* Οι θετικές επιδράσεις του υγιούς αθλητισμού στο άτομο και στην κοινωνία
- *Σκοπός:* Να πείσει ότι ο υγιής αθλητισμός αποτελεί μέσο ηθικής βελτίωσης και προόδου του ατόμου και της κοινωνίας.
- *Μέσο δημοσίευσης:* ιστοσελίδα (<https://www.pemptousia.gr>)
- *Ημερομηνία δημοσίευσης:* 20 Νοεμβρίου 2013

Σημείωση:

Αναφορά σε δύο (2) τουλάχιστον στοιχεία: δίνεται 0,5 μονάδα.

Αναφορά σε ένα (1) στοιχείο: μηδέν (0) μονάδες

1η παράγραφος:

- Ο αθλητισμός έλαβε πνευματική και κοινωνική διάσταση στην αρχαιότητα, μέσα από την καλλιέργεια των αξιών του αθλητικού ιδεώδους και της ευγενούς άμιλλας.

(1 μονάδα)

2η παράγραφος:

- Η υποταγή του ατόμου στο σύνολο αποτελεί προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία και την προσφορά των ομαδικών αθλημάτων στην κοινωνία.

(0,5 μονάδα)

- Η σωστή στελέχωση της ομάδας με βάση τις αξίες της δικαιοσύνης και της αξιοκρατίας οδηγεί στη συνοχή της ομάδας και στην επιτυχία της.

(1 μονάδα)

3η παράγραφος:

- Η ομαδική προσπάθεια οδηγεί στην αρμονία, όπως συμβαίνει και στη μουσική, και τελικά στην επιτυχία της ομάδας.

(1 μονάδα)

4η παράγραφος:

- Η συνεργατικότητα και η επικοινωνία βοηθούν την ομάδα να αντιμετωπίζει τις δυσχέρειες και να οδηγείται στην πρόοδο και στην επιτυχία.

(1 μονάδα)

5η παράγραφος:

- Ο υγιής αθλητισμός καλλιεργεί ατομικές και συλλογικές αρετές σε όσους συμμετέχουν ή παρακολουθούν τα αθλητικά δρώμενα.

(1 μονάδα)

Μονάδες Δομής – Έκφρασης: 2 μονάδες

- Χρήση συνδετικών λέξεων – αλληλουχία – συλλογιστική πορεία του κειμένου. Αν απλώς αντιγράφονται σημεία του κειμένου και αραδιάζονται ασύνδετα, δίνονται για τη δομή: **0 μονάδες**.
- Χρήση κατάλληλου λεξιλογίου, έκφραση – σύνταξη.

Βασικές επισημάνσεις:

- Για απλή αντιγραφή, χωρίς τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**
- Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 170): αφαιρείται **1 μονάδα**
- Πέραν των 200 λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**

A.I.3. Ο συγγραφέας στην τρίτη (3η) παράγραφο («Ο κάθε αθλητής... των προσπαθειών.») αναφέρει: «**Ο κάθε αθλητής οφείλει να επιδιώκει παράλληλα με τη δική του βελτίωση και την ενδυνάμωση των συναθλητών του με τελικό στόχο την τελειοποίηση της ομάδας σε όλα τα επίπεδα.**». Να σχολιάσετε την άποψή του σε 50-60 λέξεις.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

Κάθε αθλητής που ανήκει σε μια ομάδα οφείλει να λειτουργεί σε συνεργασία με την υπόλοιπη ομάδα στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού και της άμιλλας. Συνεπώς, θα πρέπει:

- να παραμερίζει την ατομική προβολή
- να θέτει το όφελος, την πρόοδο, την επιτυχία της ομάδας πιο πάνω από τις προσωπικές του φιλοδοξίες
- να διακρίνεται από ανιδιοτέλεια και να υπακούει στις ανάγκες του συνόλου
- να αναγνωρίζει και να αποδέχεται τις αξίες της αξιοκρατίας και της δημοκρατίας
- να προσπαθεί για τη βελτίωση και την πρόοδο των συναθλητών του στον ίδιο βαθμό που επιδιώκει για τον εαυτό του
- ...

Αναφορά/σχολιασμός δύο (2) τουλάχιστον σημείων: (2 X 2 = 4 μονάδες)

A.I.4. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της δεύτερης (2ης) παραγράφου του κειμένου: «Ο αθλητισμός θέλει ... της ομάδας.».

(μονάδες 3)

Απάντηση:

Θεματική πρόταση/περίοδος: «Ο αθλητισμός θέλει άτομα εύρωστα από όλες τις απόψεις.»

Σχόλια ή λεπτομέρειες: «Ζητεί μονάδες... της ομάδας.»

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει

(3 X 1 = 3 μονάδες)

Σημείωση:

1. Αναφορά στο δομικό στοιχείο : **0,5 μονάδα**
2. Αναφορά στο αντίστοιχο σημείο του κειμένου: **0,5 μονάδα**
3. Σε περίπτωση που ο/η εξεταζόμενος/η γράψει ημιτελώς ή και λανθασμένα το αντίστοιχο σημείο του δομικού στοιχείου θα βαθμολογείται με **μηδέν (0) μονάδες**.

A.I.5. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης (3ης) παραγράφου («Ο κάθε αθλητής...των προσπαθειών.») και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας τεκμηριώνοντάς την με στοιχεία μέσα από το κείμενο.

(μονάδες 3)

Απάντηση:

Τρόπος ανάπτυξης: Με αναλογία

(1 μονάδα)

Ενδεικτική δικαιολόγηση: Η αθλητική ομάδα παρομοιάζεται με μια συμφωνία. Όπως σε μια συμφωνική ορχήστρα όλα τα μουσικά όργανα θα πρέπει να βρίσκονται σε πλήρη αρμονία για να παράγουν τον συμφωνικό ήχο, έτσι και σε μια επιτυχημένη ομάδα όλοι οι αθλητές θα πρέπει να λειτουργούν και να συνεργάζονται αρμονικά.

Δικαιολόγηση: (1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: «Όπως σε μια συμφωνία... ως μέρος της ομαδικής.»

Τεκμηρίωση: (1 μονάδα)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1)** συνώνυμή της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό της τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. ... να παλεύουν για δόξα

β. ... ικανές να ενταχθούν στο σύνολο

(μονάδες 4)

Απάντηση:

α. να παλεύουν: να αγωνίζονται, να προσπαθούν, να μάχονται, να πολεμούν, να μοχθούν, να κοπιάζουν...

β. ικανές: κατάλληλες, άξιες, επαρκείς ...

(2 X 2 = 4 μονάδες)

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5 μονάδας**
2. Για λανθασμένο γραμματικό τύπο: μέρος του λόγου, για τα ρήματα (έγκλιση, φωνή, πρόσωπο, αριθμός), για τα ονόματα (γένος, πτώση, αριθμός):
αφαίρεση **0,5 μονάδας**
3. Αν υπάρχουν και τα δύο πιο πάνω είδη λαθών στην ίδια λέξη:
αφαίρεση **0,5 μονάδας**
4. Σε περίπτωση που θα εντοπιστεί και άλλη λέξη που ευσταθεί ως απάντηση, οι βαθμολογητές/-τριες καλούνται να τη δεχτούν, εφόσον υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση με βάση έγκυρα λεξικά.

A.I.7. Να αναλύσετε τη λέξη «**ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**» στα δύο συνθετικά της μέρη και να σχηματίσετε **μία (1)** νέα, σύνθετη λέξη, από το β' συνθετικό της.

(μονάδες 4)

α) ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: επί + κοινωνώ / κοινωνία / κοινός (2 X 1 = 2 μονάδες)

β) αντικοινωνικός, αντικοινωνικότητα, ακοινωνήτος, συγκοινωνώ, συγκοινωνία, συγκοινωνιακός, τηλεπικοινωνία, ραδιοεπικοινωνία, ενδοεπικοινωνία, κοινωνιολογία, κοινωνιολόγος, επικοινωνιακός (αν τεθεί ως β' συνθετικό το επίθετο κοινός)...

(1 X 2 = 2 μονάδες)

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5 μονάδας**
2. Σε περίπτωση που θα εντοπιστεί και άλλη λέξη που ευσταθεί ως απάντηση, οι βαθμολογητές/-τριες καλούνται να τη δεχτούν, εφόσον υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση με βάση έγκυρα λεξικά.

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«**Ακόμη και ως θεατής, κάποιος που είναι μνημένος στο αθλητικό ιδεώδες, έχει να κερδίσει πολλά στον ατομικό και συλλογικό βίο. Διότι, τι είναι πιο σημαντικό από την αξία της ταπείνωσης, της γνώσης και ορθής διαχείρισης των δυνατοτήτων και αδυναμιών μας, αρετές που αποκτάει κανείς μέσω του υγιούς αθλητισμού;**»

Το σχολείο σας διοργανώνει μαθητικό συνέδριο με θέμα: «Ο αθλητισμός και οι ευεργετικές επιδράσεις του στη ζωή των νέων». Σε ομιλία που θα εκφωνήσετε, ως μέλος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου, να παρουσιάσετε **δύο (2) θετικές επιδράσεις** για τους νέους που προκύπτουν από την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό. Ακολούθως, να εισηγηθείτε **δύο (2) τρόπους** με τους οποίους το σύγχρονο σχολείο θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη του υγιούς αθλητισμού.

(Έκταση: 250-300 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (12 μονάδες)

Πρόλογος: 1,5 μονάδα

Κύριο Μέρος: 9 μονάδες

Επίλογος: 1,5 μονάδα

Πρόλογος: 1,5 μονάδα

- Καθορισμός του θέματος, αναφορά στην επικοινωνιακή περίπτωση.

Κύριο μέρος: 9 μονάδες

Πρώτο ζητούμενο: Αναμένεται οι μαθητές/-τριες να παρουσιάσουν **δύο (2)** θετικές επιδράσεις για τους νέους που προκύπτουν από την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό.

Ενδεικτικά:

Ο νέος μέσω του αθλητισμού μπορεί :

Ηθικός τομέας:

- να αγωνίζεται έντιμα και να πειθαρχεί σε κανόνες, να σέβεται τους άλλους, να ανέχεται τη διαφορετικότητα.
- να ασκείται στην αυτοκριτική, προκειμένου να γίνει καλύτερος ηθικά.
- να διαμορφώνει έναν ενάρετο χαρακτήρα, που πιστεύει σε ιδανικά (ευγενής άμιλλα).
- ...

Κοινωνικός τομέας:

- να κοινωνικοποιείται και να συνδέεται με δεσμούς φιλίας με τους συναθλητές του, να αναγνωρίζει και να σέβεται την αξία των αντιπάλων του.
- να λειτουργεί ως υγιές πρότυπο σε κρίσιμα κοινωνικά θέματα.
- να καλλιεργεί το ομαδικό πνεύμα, τη συνεργασία και την αλληλεγγύη ή άλλες αρετές.
- ...

Πνευματικός τομέας:

- να καλλιεργεί πνευματικές δεξιότητες και να θέτει υψηλότερους στόχους.
- να αποκτά αγωνιστικότητα, αυτοκυριαρχία μέσω της σωματικής άσκησης.
- να καλλιεργεί το θάρρος, τη θέληση, την αποφασιστικότητα, την τόλμη για τον αθλητικό αγώνα και, κατ' επέκταση, της ζωής (ευ αγωνίζεσθαι).
- ...

Σωματική και Ψυχική υγεία:

- να αναπτύσσει το σώμα, να αποκτά υγεία και ευρωστία, ψυχική και σωματική (νους υγιής εν σώματι υγεί).

- να ωριμάζει και να αναπτύσσει τις ψυχικές του ικανότητες.
- να απαλλάσσεται από το άγχος και τη ρουτίνα.
- να ψυχαγωγείται γνήσια και δημιουργικά, εφόσον ο αθλητισμός λειτουργεί ως αντίβαρο στις εξαρτησιογόνες ουσίες, στο κάπνισμα.
- ...

Σημείωση: η αναφορά σε **δύο (2)** οποιαδήποτε σημεία από οποιονδήποτε τομέα, είναι αποδεκτή.

(σημεία 2 X 2,25 = 4,5 μονάδες)

Δεύτερο Ζητούμενο: Αναμένεται οι μαθητές/-τριες να εισηγηθούν **δύο (2) τρόπους** με τους οποίους το σύγχρονο σχολείο θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη του υγιούς αθλητισμού.

Ενδεικτικά:

Το σύγχρονο σχολείο μπορεί:

- να ενισχύσει και να αναβαθμίσει ποιοτικά το μάθημα της Φυσικής Αγωγής
- να καλλιεργήσει το αθλητικό ιδεώδες, το ομαδικό πνεύμα, τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, τον ευγενή συναγωνισμό
- να προβάλλει θετικά πρότυπα ενάντια σε κάθε εμπορευματοποίηση του αθλητισμού
- να απομακρύνει τους νέους από τα φαινόμενα του χουλιγκανισμού και της βίας
- να ενθαρρύνει το ενδιαφέρον για όλα τα αθλήματα και όχι μόνο για τα δημοφιλή αθλήματα
- να διοργανώνει αθλητικές ημερίδες, συνέδρια, δράσεις
- να προάγει διαθεματικές προσεγγίσεις του φαινομένου του αθλητισμού και των αξιών του
- να καλλιεργήσει την αγάπη του/της μαθητή/τριας για τον αθλητισμό
- να βελτιώσει την υποδομή του (αθλητικές εγκαταστάσεις)
- να υιοθετήσει ένα πιο ανθρώπινο χαρακτήρα
- ...

(σημεία 2 X 2,25 = 4,5 μονάδες)

Επίλογος: (1,5 μονάδα)

Συμπέρασμα/ανακεφαλαίωση

Βασικές επισημάνσεις:

1. Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 380 λέξεων): αφαιρούνται **δύο (2) μονάδες**.
2. Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε άποψη –που δεν καταγράφεται πιο πάνω– αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.
3. Αν ο/η μαθητής/-τρια δεν αναπτύξει τεκμηριωμένα τα σημεία αυτά, αλλά τα παρουσιάσει με συντομία, θα δοθούν σε κάθε ζητούμενο οι μισές μονάδες.
4. Νοείται ότι σε περίπτωση που η παραγωγή γραπτού λόγου είναι περιορισμένη, αφαιρούνται αναλογικά μονάδες και στη δομή, στην έκφραση και στην ορθογραφία.

Β. ΔΟΜΗ (12 μονάδες)

- Εξωτερικά δομικά στοιχεία ομιλίας (προσφώνηση, πρόλογος, κύριο μέρος, επίλογος, επιφώνηση): **(2 μονάδες)**
- Δομή αποδεικτικού λόγου (θέση, υποστήριξη-τεκμηρίωση, συμπέρασμα): **(4 μονάδες)**
- Δομή παραγράφων: **(2 μονάδες)**
- Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους: **(4 μονάδες)**

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ (12 μονάδες)

- Σαφήνεια-σύνταξη: **(4 μονάδες)**
- Ακριβολογία-επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου: **(4 μονάδες)**
- Ύφος ανάλογο του κειμενικού είδους: **(4 μονάδες)**

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ (4 μονάδες)

- Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων
- Για κάθε 5 ορθογραφικά/γραμματικά λάθη αφαιρείται **1 μονάδα**
- Απουσία τονισμού: αφαίρεση **1 μονάδας**

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)****Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****Εμμανουήλ Ροΐδης, *Μονόλογος ευαισθήτου***

[...] Άλλο πράγμα όπου δεν ημπορώ να καταλάβω είναι να υπάρχουν άνθρωποι τόσο σκληρόκαρδοι, ώστε να δέχονται να παρασταθούν φίλοι των εις μονομαχίαν. Αλλ' εγώ είμαι ευαίσθητος, και μόνη η ιδέα ότι ημπορεί ο φίλος μου ή και ο αντίπαλος του να πάθει, με κάμνει ν' ανατριχιάζω· προ πάντων όταν συλλογίζομαι ότι την ημέραν της μονομαχίας πρέπει να σηκωθώ εις τας επτά, ας είναι καιρός άσχημος, να χασομερέψω εις τρεχάματα, συνεντεύξεις και συντάξεις πρωτοκόλλων, και ίσως να πληρώσω και αμαξιάτικα με κίνδυνον να τα χάσω, αν τύχει. Θεός φυλάξει, ο φίλος μου να σκοτωθεί.

Μεγάλη πρέπει να είναι η αναισθησία και εκείνων όπου δανείζουν εις τους φίλους των χρήματα, χωρίς να συλλογισθούν ότι ενδέχεται να μη δυνηθεί να τα αποδώσει εις την προθεσίαν, να τους εντρέπεται και να τους αποφεύγει. Τούτο ημπορεί να φανεί μικρόν κακόν εις όσους δεν έχουν καρδίαν, αλλ' η ιδική μου θα ερραγίζετο, αν παλαιός μου φίλος, μ' απαντούσεν εις τον δρόμον και εκαμώνετο πως δεν με είδεν. Αυτός είναι ο λόγος που μ' έκαμε να πάρω την απόφασιν να μη δανείσω ποτέ εις φίλον μου εκατόν δραχμάς, έστω και αν πρόκειται να σωθεί με αυτάς η τιμή και η ζωή του. Παρά να τον ίδω αχάριστον, καλύτερα να τον κλάψω αποθαμένον, αφού μάλιστα θα μ' εμπόδιζεν η ευαισθησία μου να υπάγω εις την κηδεία του. (...)

Άλλη σκληρότης και κουταμάρα είναι εκείνων όπου δίδουν ελεημοσύνην εις τους πτωχούς, χωρίς να συλλογισθούν ότι αν μεν είναι ο ελεούμενος ικανός να εργασθεί ενθαρρύνουν την οκνηρίαν του, αν δε τύχει χωλός, στραβός, κουλοχέρης ή λωβιασμένος, το ψωμί που του δίδουν προμακραίνει ζωήν αθλίαν και βασανισμένην. [...]

Ερώτηση Β1

α) Τι δεν μπορεί να ανεχτεί ο «ευαίσθητος» του κειμένου; Να αναφέρετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 6)

Απάντηση:

Ο «ευαίσθητος» δεν μπορεί να ανεχτεί:

- Το πρωινό ξύπνημα (π.χ., «προ πάντων όταν συλλογίζομαι ότι την ημέραν της μονομαχίας πρέπει να σηκωθώ εις τας επτά, ας είναι καιρός άσχημος»)
- τα τρεχάματα (π.χ., «να χασομερέψω εις τρεχάματα, συνεντεύξεις και συντάξεις πρωτοκόλλων»)
- τα έξοδα (π.χ., «αμαξιάτικα») για χάρη φίλων του που ασχολούνται με τη μονομαχία
- να δανείζει χρήματα σε φίλους (π.χ., «Μεγάλη πρέπει να είναι η αναισθησία και εκείνων όπου δανείζουν εις τους φίλους των χρήματα»)
- να βλέπει τους φίλους του να του χρωστούν και να τον αποφεύγουν (π.χ., «να τους εντρέπεται και να τους αποφεύγει.»)
- να πηγαίνει σε κηδείες (π.χ., «Παρά να τον ίδω αχάριστον, καλύτερα να τον κλάψω αποθαμένον, αφού μάλιστα θα μ' εμπόδιζεν η ευαισθησία μου να υπάγω εις την κηδεία του.»)
- εκείνους που δίνουν ελεημοσύνη στους φτωχούς (π.χ., «Άλλη σκληρότης και κουταμάρα είναι εκείνων όπου δίδουν ελεημοσύνην εις τους πτωχούς, χωρίς να συλλογισθούν ότι αν μεν είναι ο ελεούμενος ικανός να εργασθεί ενθαρρύνουν την οκνηρίαν του, αν δε τύχει χωλός, στραβός, κουλοχέρης ή λωβιασμένος, το ψωμί που του δίδουν προμακραίνει ζωήν αθλίαν και βασανισμένην.»).

(Στοιχεία: 2 X 1 = 2 μονάδες)

(Τεκμηρίωση: 2 X 2 = 4 μονάδες)

β) Αφού επισημάνετε σε ποιο ρηματικό πρόσωπο πραγματοποιείται η αφήγηση, δίνοντας **ένα (1)** παράδειγμα από το απόσπασμα, να αναφέρετε **έναν (1)** σκοπό που εξυπηρετεί η χρήση του συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου.

(μονάδες 6)

Απάντηση:

Ρηματικό πρόσωπο αφήγησης:

- Πρώτο πρόσωπο ενικού/ πρωτοπρόσωπη αφήγηση

(1 X 2 = 2 μονάδες)

Τεκμηρίωση:

- Οποιοδήποτε απόσπασμα από το κείμενο περιλαμβάνει ρηματικούς τύπους σε α' πρόσωπο («δεν ημπορώ να καταλάβω», «να πάρω την απόφασιν»...).
- ή

- Οποιοδήποτε απόσπασμα από το κείμενο περιλαμβάνει τύπους πρωτοπρόσωπων αντωνυμιών («Αλλ' εγώ», «ο φίλος μου», «με κάμνει», «η ιδική μου»...).

(1 X 2 = 2 μονάδες)

Σκοποί:

- Αναφορά σε **ένα** από τα πιο κάτω σημεία:

Ενδεικτικά:

χαρακτήρας προσωπικής μαρτυρίας/ βιωματικός χαρακτήρας/ αμεσότητα/ πειστικότητα/ αληθοφάνεια/ προσδίδει εμπιστευτικότητα/ εξομολογητικός τόνος/ ρεαλισμός/ τονίζεται η αναισθησία/ ο εγωκεντρισμός- ο αμοραλισμός του «ευαισθήτου»/ το ήθος του ήρωα-η προσωπικότητά του/ ζωντάνια/ παραστατικότητα.

(1 X 2 = 2 μονάδες)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ανδρέας Κάλβος, Ο Φιλόπατρις

[...]

ιη´

Μοσχοβολάει το κλίμα σου,
ω φιλόπατη πατρίς μου,
και πλουτίζει το πέλαγος
από την μυρωδιάν
των χρυσών κίτρων.

ιθ´

Σταφυλοφόρους ρίζας,
ελαφρά, καθαρά,
διαφανή τα σύννεφα
ο βασιλεύς σου εχάρισε
των Αθανάτων.

κ´

Η λαμπάς η αιώνιος
σου βρέχει την ημέραν
τους καρπούς, και τα δάκρυα
γίνονται της νυκτός
εις εσέ κρίνοι.

[...]

κγ´

Ας μη μου δώσει η μοίρα μου
εις ξένην γην τον τάφον·
είναι γλυκός ο θάνατος
μόνον όταν κοιμώμεθα
εις την πατρίδα.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Γεώργιος Δροσίνης, [Στα ξένα]**

Τώρα που θα φύγω και θα πάω στα ξένα
 και θα ζούμε μήνες, χρόνους χωρισμένοι,
 άφησε να πάρω κάτι κι από σένα,
 γαλανή πατρίδα πολυαγαπημένη,
 άφησε μαζί μου φυλαχτό να πάρω
 για την κάθε λύπη κάθε τι κακό,
 φυλαχτό από αρρώστια, φυλαχτό από Χάρο,
 μόνο λίγο χώμα, χώμα ελληνικό.

Χώμα δροσισμένο με νυχτιάς αγέρι,
 χώμα βαφτισμένο με βροχή του Μάη,
 χώμα μυρισμένο απ' το καλοκαίρι,
 χώμα ευλογημένο, χώμα που γεννάει
 μόνο με της Πούλιας την ουράνια χάρη,
 μόνο με του ήλιου τα θερμά φιλιά,
 το μοσχάτο κλήμα το ξανθό σιτάρι,
 τη χλωρή τη δάφνη, την πικρήν ελιά.
 [...]

Κι αν το ριζικό μου -έρημο και μαύρο-
 μου 'γραψε να φύγω και να μη γυρίσω,
 το στερνό συχώριο εις εσένα θα 'βρω,
 το στερνό φιλί μου θε να σου χαρίσω.
 Έτσι κι αν σε ξένα χώματα πεθάνω,
 και το ξένο μνήμα θα 'ναι πιο γλυκό
 σα θαφτείς μαζί μου στην καρδιά μου πάνω,
 χώμα αγαπημένο, χώμα ελληνικό.

Πηγή: Γεώργιος Δροσίνης, *Αμάραντα*, Αθήνα, 1891, σελ. 119-120

Ερώτηση Β2

α) Στα πιο πάνω ποιήματα είναι κοινό το αίσθημα της φιλοπατρίας. Να επιβεβαιώσετε την πιο πάνω άποψη, τεκμηριώνοντάς την με **δύο (2)** στοιχεία από το κάθε ποίημα.

(μονάδες 6)

Απάντηση:**Επιβεβαίωση της άποψης:****Ενδεικτικά:**

- Κοινό το αίσθημα της φιλοπατρίας, γιατί τα ποιητικά υποκείμενα εξυμνούν τις πατρίδες τους... / δηλώνουν έντονα συναισθήματα για αυτές.../ τις θεωρούν το σημαντικότερο αγαθό στη ζωή τους.../ επιθυμούν να ταφούν στην πατρίδα...

(1 X 2 = 2 μονάδες)

Διευκρίνιση: τυχόν επιβεβαίωση της άποψης, χωρίς αιτιολόγηση, βαθμολογείται με **1 μονάδα**.

Τεκμηρίωση:

- Αναμένεται ο/η μαθητής/-τρια να αναφερθεί σε **δύο (2) στοιχεία** από το κάθε ποίημα, χωρίς απαραίτητα τα στοιχεία αυτά να είναι κοινά και στα δύο ποιήματα.

Ενδεικτικά:

- **Ο Φιλόπατρις**

Το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει τη φιλοπατρία του:

- Εξυμνώντας τη Ζάκυνθο μέσα από την **περιγραφή** του τοπίου (ιη´-κ´)
- Ο τίτλος «Ο Φιλόπατρις»
- Με τη χρήση **εικόνων** (ιη´-κ´)
- Με τη χρήση **β´ προσώπου/ προσωποποίηση** της πατρίδας («σου» [ιη´, ιθ´], «εσέ» [κ´])
- Με τη ρητή δήλωση του συναισθήματος της **αγάπης** («ω φιλάτη πατρίς μου» [ιη´])
- Με την επιθυμία του **να πεθάνει στην πατρίδα** του (κγ´)
- Με τη χρήση **σχημάτων λόγου**, για να τονίσει την περιγραφή της πατρίδας (κυρίως επαναλήψεις και μεταφορές [ιη´- κ´]) και την επιθυμία του να ταφεί στην πατρίδα (οξύμωρο – μεταφορά [κγ´])

(2 X 1 = 2 μονάδες)

- **[Στα ξένα]**

Το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει τη φιλοπατρία του:

Ενδεικτικά:

- Με την **περιγραφή** της πατρίδας («γαλανή πατρίδα», «Χώμα δροσισμένο με νυχτιάς αγέρι», «χώμα βαφτισμένο με βροχή του Μάη», «χώμα μυρισμένο απ' το καλοκαίρι», «χώμα ευλογημένο που γεννάει την ουράνια χάρη, τον θερμό ήλιο, το μοσχάτο κλήμα το ξανθό σιτάρι, τη χλωρή τη δάφνη, την πικρήν ελιά»)
- Με τη χρήση **εικόνων** («γαλανή πατρίδα, πολυαγαπημένη», «Χώμα δροσισμένο με νυχτιάς αγέρι», «χώμα βαφτισμένο με βροχή του Μάη», «χώμα μυρισμένο απ' το καλοκαίρι», «χώμα ευλογημένο που γεννάει την ουράνια χάρη, τον θερμό ήλιο, το μοσχάτο κλήμα το ξανθό σιτάρι, τη χλωρή τη δάφνη, την πικρήν ελιά»)
- Με τη ρητή δήλωση του συναισθήματος της **αγάπης** («πολυαγαπημένη»/ «χώμα στην καρδιά μου»/ «χώμα αγαπημένο»/ «το στερνό φιλί μου θε να σου χαρίσω.»)
- Με την έμφαση στο **χώμα ως στοιχείο ταυτόσημο με την πατρίδα**, στοιχείο το οποίο κυριαρχεί στο ποίημα και σε επίπεδο περιεχομένου και τεχνικής (επαναλήψεις)
- Με τη χρήση του χώματος ως **«φυλαχτού»** («άφησε μαζί μου φυλαχτό να πάρω | για την κάθε λύπη κάθε τι κακό, | φυλαχτό από αρρώστια, φυλαχτό από Χάρο, | μόνο λίγο χώμα, χώμα ελληνικό.»)

- Με τη δήλωση της επιθυμίας του να πάρει μαζί του λίγο χώμα, ώστε να ταφεί με αυτό, αν θα πεθάνει στα ξένα/ σύνδεση χώματος της πατρίδας με τον θάνατο / «γλυκύτητας» θανάτου με το χώμα της πατρίδας
- Με τη χρήση **σχημάτων λόγου**, για να τονίσει την περιγραφή της πατρίδας (επανάληψη) ή την επιθυμία του να ταφεί στην πατρίδα (επανάληψη – οξύμωρο).
- Με τη χρήση **β' προσώπου/ προσωποποίηση** της πατρίδας (ρήματα σε β' ενικό, προσωπική αντωνυμία β' ενικού, κλητική [«γαλανή πατρίδα πολυαγαπημένη»]).

(2 X 1 = 2 μονάδες)

β) Να αναφέρετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** κοινά εκφραστικά μέσα που αξιοποιούν οι ποιητές, για να εκφράσουν την αγάπη τους προς την πατρίδα.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

Κοινά εκφραστικά μέσα

Ο Φιλόπατρις

[Στα ξένα]

Εικόνες

(οπτικές/ οσφρητικές)

- «Σταφυλοφόρους ρίζας/ διαφανή τα σύννεφα» (ιθ')
- «Μοσχοβολάει το κλίμα σου/ [...] και πλουτίζει το πέλαγος/ από την μυρωδιάν/ των χρυσών κίτρων.» (ιη')
- «Η λαμπάς η αιώνιος/ σου βρέχει την ημέραν/ τους καρπούς, και τα δάκρυα/ γίνονται της νυκτός/ εις εσέ κρίνοι.» (κ')
- «εις ξένην γην τον τάφον» (κγ')

- «λίγο χώμα»
- «το ξανθό σιτάρι»
- «τη χλωρή τη δάφνη, τη πικρήν ελιά»,
- «ξένον μνήμα»
- «χώμα μυρισμένο απ' το καλοκαίρι»
- ...

Επίθετα

«φιλόπατρις», «χρυσών»,
«σταφυλοφόρους», «αιώνιος», «ξένην»...

«γαλανή», «ελληνικό», «ουράνια»,
«θερμά», «μοσχάτο», «ξανθό»,
«χλωρή», «μαύρο», «ξένο» ...

χρήση β' προσώπου/ κλητική προσφώνηση/ προσωποποίηση πατρίδας/ σχήμα αποστροφής (απευθύνεται σε β' πρόσωπο)

- «ω φιλάτη πατρίς»
- «σου»
- «εις εσέ»

- «γαλανή πατρίδα αγαπημένη»
- «άφησε να πάρω κάτι κι από σένα»
- «το στερνό συχώριο εις εσένα...»
- ...

Σχήματα λόγου

Μεταφορά:

- «πλουτίζει το πέλαγος από την μυρωδιάν...»
- «χρυσών κίτρων»
- «τα δάκρυα γίνονται της νυκτός εις εσέ κρίνοι.»
- «κοιμώμεθα εις την πατρίδα»
- ...

Μεταφορά:

- «Χώμα δροσιμένο με νυχτιάς αγέρι»
- «Χώμα βαφτισμένο με βροχή του Μάη»
- «χώμα μυρισμένο απ' το καλοκαίρι»
- ...

Προσωποποίηση:

- «Μοσχοβολάει το κλίμα σου, ω φιλάτη πατρίς μου»
- «σού εχάρισε»
- «σου βρέχει»
- «γίνονται της νυκτός | εις εσέ κρίνοι»
- ...

Προσωποποίηση:

- «και θα ζούμε μήνες, χρόνους χωρισμένοι»
- «άφησε να πάρω κάτι κι από σένα»
- «το στερνό συχώριο εις εσένα θα 'βρω»
- «το στερνό φιλί μου θε να σου χαρίσω»
- «του ήλιου τα θερμά φιλιά»
- ...

Υπερβατό:

- «ο βασιλεύς σου εχάρισε | των Αθανάτων»
- «σου βρέχει την ημέραν | τους καρπούς»
- «και τα δάκρυα | γίνονται της νυκτός | εις εσέ κρίνοι»
- ...

Υπερβατό:

- «χώμα που γεννάει μόνο με της Πούλιας την ουράνια χάρη»
- «με του ήλιου τα θερμά φιλιά»
- «Έτσι κι αν σε ξένα χώματα πεθάνω».
- ...

επίταξη επιθέτου:

«λαμπάς η αιώνιος»

επίταξη επιθέτου:

- «χώμα ελληνικό»
- «το ριζικό μου -έρημο και μαύρο-»

οξύμωρο:

- «γλυκύς ο θάνατος»

οξύμωρο:

- «και το ξένο μνήμα θα 'ναι πιο γλυκό»

υπερβολή:

- «Μοσχοβολάει το κλίμα σου...των χρυσών κίτρων.»

υπερβολή:

- «φυλαχτό από Χάρο»
- «το ριζικό μου -έρημο και μαύρο»

- «είναι γλυκός ο θάνατος | μόνον όταν κοιμώμεθα | εις την πατρίδα.»

-Ασύνδετο Σχήμα:

«Σταφυλοφόρους ρίζας,
ελαφρά, καθαρά,»

-...

- «χώρα που γεννάει μόνο με της Πούλιας την ουράνια χάρη»

-Ασύνδετο Σχήμα:

«και θα ζούμε μήνες, χρόνους χωρισμένοι
άφησε να πάρω κάτι κι από σένα,
γαλανή πατρίδα πολυαγαπημένη,»

-...

Εκφραστικά μέσα: (2 X 1 = 2 μονάδες)

Τεκμηρίωση: (2 X 1 = 2 μονάδες)

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Βασίλης Μιχαηλίδης, *Η 9η Ιουλίου του 1821* (απόσπασμα)

18

«'Πίσκοπε, 'γίω την γνώμην μου ποττέ δεν την αλλάσσω,
τ'ζι όσα τ'ζι αν πεις, μεν θαρρευτείς πως έννα σου πιστέψω
έχω στον νουν μου, 'Πίσκοπε, να σφάξω, να κρεμμάσω,
τ'ζι αν ημπορώ, 'πού τους Ρωμιούς την Τζύπρον να παστρέψω
τ'ζι ακόμα, αν ημπόρεια τον κόσμον να γυρίσω,
έθεν να σφάξω τους Ρωμιούς, ψυσήν να μεν αφήσω».

«Η Ρωμιοσύνη έν' φυλή συνότ'ζαιρη του κόσμου,
κανένας δεν ευρέθηκεν για να την ιξιλείψει,
κανένας, γιατί δ'σέπει την 'πού τα 'ψη ο Θεός μου.
Η Ρωμιοσύνη εννά χαθεί, όντας ο κόσμος λείψει!

19

Σφάξε μας ούλους τ'ζι ας γενεί το γαίμαν μας αυλάτ'ζιν,
κάμε τον κόσμον ματ'ζελειόν τ'ζαι τους Ρωμιούς τραούλλια,
αμμά 'ξερε πως ίλαντρον όντας κοπέι καβάτ'ζιν,
τριγύρου του πετάσσονται τρακόδια παραπούλια.
Το 'νίν αντάν να τρώ' την γην, τρώει την γην θαρκέται,
μα πάντα τ'ζείνον τρώεται τ'ζαι τ'ζείνον καταλυέται.
Είσαι πολλά πικράντερος, όμως αν θεννά σφάξεις
σφάξε τους λας που πολεμούν αλλού αρματωμένοι
εμάς με δ'έρκα όφτ'ζαιρα γιατί να μας πειράξεις,
πού 'μαστον δίχως άρματα τ'ζι είμαστον νεπαμένοι;»

Ερώτηση Β3

α) Στο ποίημα «Η 9η Ιουλίου του 1821», ο Βασίλης Μιχαηλίδης αναφέρεται στα χαρακτηριστικά της Ρωμιοσύνης. Να παρουσιάσετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** από αυτά και να τα σχολιάσετε.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

Αναμένεται να γίνει αναφορά σε **δύο (2)** χαρακτηριστικά, που αφορούν στη Ρωμιοσύνη, τα οποία στη συνέχεια θα πρέπει να επεξηγηθούν/σχολιαστούν:

Ενδεικτικά:

- Αιωνιότητα/ διαχρονικότητα/ παλαιότητα/ με ιστορική συνέχεια («Η Ρωμιοσύνη έν' φυλή συνότ'ζαιρη του κόσμου | κανένας δεν ευρέθηκεν για να την ιξιλείψει», «Η Ρωμιοσύνη εννά χαθεί, όντας ο κόσμος λείψει», «αμμά 'ξερε πως ίλαντρον όντας κοπεί καβάτ'ζιν, | τριγύρου του πετάσσουνται τρακόδια παραπούλια.»), «Το 'νίν αντάν να τρώ' την γην, τρώει την γην θαρκέται, | μα πάντα τζέινον τρώεται τζαι τζέινον καταλυέται».)
- αφθαρσία/ ανθεκτικότητα/ δύναμη («κανένας δεν ευρέθηκεν για να την ιξιλείψει», «Η Ρωμιοσύνη εννά χαθεί, όντας ο κόσμος λείπει! », «Το 'νίν αντάν να τρώ' την γην, τρώει την γην θαρκέται, | μα πάντα τζέινον τρώεται τζαι τζέινον καταλυέται».)
- θεϊκή προστασία («κανένας, γιατί ὄσέπει την 'πού τα 'ψη ο Θεός μου»)
- αγωνιστικότητα («Σφάξε μας ούλους τζι ας γενεί το γαίμαν μας αυλάτ'ζιν», «κάμε τον κόσμον ματζελειόν τζαι τους Ρωμιούς τραούλλια», «αμμά 'ξερε πως ίλαντρον όντας κοπεί καβάτ'ζιν, | τριγύρου του πετάσσουνται τρακόδια παραπούλια.»)

Εντοπισμός χαρακτηριστικών: (2 X 0,5 = 1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: (2 X 0,5 = 1 μονάδα)

Επεξήγηση / σχολιασμός των χαρακτηριστικών

(Σημείωση: να γίνει συσχετισμός του χαρακτηριστικού με την αναφορά):

(2 X 1 = 2 μονάδες)

β) Να εντοπίσετε **μία (1)** εικόνα και να αναφέρετε **έναν (1)** σκοπό που εξυπηρετεί η χρήση της.

(μονάδες 4)

Εικόνες:

- «κανένας, γιατί ὀδέπει την ἴπου τα ἴψη ο Θεός μου»
- «Σφάξε μας ούλους τζι ας γενεί το γαίμαν μας αυλάτζιν»
- «κάμε τον κόσμον ματζελειόν τζαι τους Ρωμιούς τραούλλια»
- «αμμά ἴξερε πως ἴλαντρον ὄντας κοπέι καβάτζιν, τριγύρου του πετάσσουνται τρακόδια παραπούλια.»
- «Το ἴνιν αντάν να τρώ' την γην, τρώει την γην θαρκέται, μα πάντα τζείνον τρώεται τζαι τζείνον καταλυέται.»
- «σφάξε τους λας που πολεμούν αλλού αρματωμένοι»

Εντοπισμός εικόνας: (1 X 2 = 2 μονάδες)

Σκοπός:

- ζωντάνια
- παραστατικότητα
- παρουσιάζεται πιο ελκυστικό/ ενδιαφέρον το νόημα
- καθίσταται πιο άμεσο/ εύληπτο το νόημα
- δίνεται έμφαση/ τονίζεται το νόημα (αγωνιστικότητα/ γενναιότητα/ αυτοθυσία/ πατριωτισμός/ η δύναμη της θυσίας στους αγώνες/ η αντοχή, η δύναμη, η αφθαρσία της Ρωμιοσύνης...)
- προκαλεί συναισθήματα
- ...

Σκοπός που εξυπηρετεί: (1 X 2 = 2 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ